

2025-2026 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI MERKEZ ORTAOKULU
SEÇMELİ YAPAY ZEKÂ UYGULAMALARI-1 DERSİ
GÜNLÜK DERS PLANI

SINIF : 7. Sınıf (7D ve 7E)

ÜNİTE ADI : YZU.1.3. Yapay Zekâ ve Etik

KONU : YZU.1.3.2. Yapay Zekâ ve Etik Kavramı

DERS SAATİ: 2 ders saati (40+40 dk)

TARİH : 08-12 Aralık 2025 – **13. Hafta**

KAZANIMLAR: YZU.1.3.2.1. Yapay zekâ ve etik kavramları arasında bağlantı kurar.

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ: Tartışma, Örnek Olay (Case Study), Soru-Cevap, Rol Oynama (Mahkeme Simülasyonu).

KULLANILAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYALLER: Akıllı tahta, "Trolley Problemi" (Tramvay İkilemi) görseli, etik ikilem kartları.

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR: İnsan Hakları ve Demokrasi Haftası (10 Aralık)

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME: Sözlü Geri Bildirim.

DERS AKIŞI (80 DAKİKA)

1. Ders Saati (40 dk) - Etik Nedir ve YZ Neden Etiğe İhtiyaç Duyar?

Giriş (10 dk):

- **İnsan Hakları Haftası Bağlantısı**: 10 Aralık İnsan Hakları Günü hatırlatılır. "Bir yapay zekâ, bir insanın hakkını yiyebilir mi? (Örn: Haksız yere iş başvurusunu reddetmek)" sorusuyla derse giriş yapılır.
- **Etik Tanımı**: Etiğin, "doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü ayırt etme felsefesi" olduğu basitçe açıklanır.

Geliştirme (25 dk):

- **Meşhur Tramvay İkilemi (Trolley Problem) - YZ Versiyonu**:
 - Tahtaya klasik ikilem yansıtılır: "Frenleri patlamış bir otonom araç (Sürücüsüz Araba) gidiyor. Önünde 5 yaya var. Direksiyonu kırsa duvara çarpacak ve içindeki 1 yolcu ölecek. Kırmazsa 5 yaya ölecek. YZ ne yapmalı?"
 - **Tartışma**: Öğrencilerin fikirleri alınır. (Çoğunluğun iyiliği mi? Yolcunun güvenliği mi?)
 - **Sonuç**: YZ'nin bu kararı verirken bir "**Etik Koda**" (Yazılıma gömülmüş ahlaki kurallara) ihtiyacı olduğu vurgulanır.
- **YZ ve Sorumluluk**: "Bir otonom araç kaza yaparsa suçlu kimdir? (Yazılımcı mı? Araç sahibi mi? YZ mi?)" sorusu tartışılır.

Kapanış (5 dk):

- Öğrencilere "Evdeki robot süpürge, kedinizin kuyruğuna çarparsa ondan özür dilemeli midir? Yoksa sadece durmalı mıdır?" sorusuyla, YZ'nin duygusal değil **kural** tabanlı etik uyguladığı hatırlatılır.

2. Ders Saati (40 dk) - YZ Etik Mahkemesi (Rol Oynama)

Giriş (5 dk):

- **Etik Kodlama:** YZ'nin doğuştan iyi veya kötü olmadığı, onu eğiten veriye ve yazılıma göre davrandığı hatırlatılır.

Geliştirme (30 dk):

- **Etkinlik: "YZ Etik Mahkemesi":** Sınıf 3 gruba ayrılır:
 - **Grup 1 (Savcılar):** YZ'nin hatalı karar verdiğini savunanlar.
 - **Grup 2 (Savunma):** YZ'nin sadece veriyi uyguladığını savunanlar.
 - **Grup 3 (Jüri):** Karar verecek olanlar.
- **Vaka (Senaryo):** "Bir banka YZ'si, aynı maaşa sahip iki kişiden birine kredi verip diğerine vermemiştir. Reddedilen kişi, YZ'nin 'yaşadığı mahalleye' bakarak ayrımcılık yaptığını iddia etmektedir."
- **Uygulama:** Taraflar argümanlarını sunar. (Örn: Savcı: "Bu haksızlık, insan hakkı ihlali." Savunma: "Veriler, o mahallede geri ödemenin düşük olduğunu gösteriyor, YZ risk analizi yaptı.")
- **Karar:** Jüri, YZ'nin kararının "Etik" mi yoksa "Etik Dışı" mı olduğuna karar verir.

Uygulama ve Değerlendirme (5 dk):

- **Özet:** "YZ tarafsız görünse de, verilerdeki insan hatalarını ve önyargılarını öğrenebilir. Bu yüzden YZ geliştirirken **adil, şeffaf ve hesap verebilir** olmak zorundayız."

Ali KARA
Bil. Tek. Öğrt.